

Índex

I Ernest.....	7
II Victoire.....	17
III Jérémie.....	25
IV Précieuse.....	33
V Germaine.....	41
VI Alphonse.....	53
VII Dan.....	63
VIII Simon.....	73
IX Senyor de Montardent.....	87
X Henriette.....	97
XI Benjamin	107
XII Élodie	117
XIII Issachar	127
XIV Jeannette.....	137
XV Gaspard.....	147
XVI Adrien.....	155

I

Ernest

Caminava a poc a poc cap a l'edifici. No mirava al voltant.

El trajecte era obstinadament el mateix. No inventava mai altres itineraris. No canviava mai de costat de vorera, es dirigia de dret cap a l'escola, i després de tornada a casa.

Pujava feixugament els cinquanta-set graons fins al tercer pis. No saltironava, no s'afanyava. L'Ernest no tenia pressa. Els deu anys de la seva vida havien passat sense córrer, en la quasi immobilitat d'una vellesa més que precoç.

Deixava la cartera a la seva habitació, la menys desordenada de la casa perquè era la més petita. Semblava un armari de paret, o la cel·la d'una presó antiga: un llit, una taula, una cadira, un armari, tot impecablement endreçat. Treia amb anticipa-

ció els llibres i els quaderns per als deures abans d'anar a trobar el berenar a la taula de la cuina.

Una poma grossa i verda i una torrada l'esperaven des del migdia. La institutriu les hi deixava cada dia després de desparar la taula del dinar. El seu berenar variava poc.

Després d'unes quantes queixalades, la poma li regirava el ventre, però se la menjava fins al final. Llavors començava a fer els deures amb concentració i mètode. Sabia que, com abans acabés, abans podria escorcollar l'únic armari que no estava tancat amb clau.

Quan l'àvia va sentir el grinyol de la porta de la biblioteca i el dring de la vitrina, va sortir de la seva habitació i va anar a seure amb l'Ernest a la sala.

—Bona tarda, àvia —va dir l'Ernest, asseient-se al sofà de vellut gastat.

Ningú no l'anomenava mai pel seu nom: Précieuse. Costava d'imaginar que algú se li adrecés així.

L'àvia va inclinar el cap a tall de salutació. Parlava rares vegades i poc. A l'Ernest li feia l'efecte que, si es movia més, es desintegraria. Tenia vuitanta anys, però els vuitanta anys de la gent molt vella com les àvies dels llibres antics. Tenia la pell tan rebregada, macada i seca que l'Ernest temia que, si mai somreia, se li convertiria en pols. D'altra banda, no somreia mai. Caminava amb treballs, menjava sense gana, custodiava aquell nét per obligació. No hi havia ningú més que ella.

Havia criat l'Ernest des del seu naixement, a la mort de la seva mare. A la família Morlaisse, la gent es moria d'accidents antics, d'accidents de la història: la Segona Guerra Mundial en el cas del seu avi, la Gran Guerra en el cas del seu besavi, i, pel que feia al seu pare, una estranya desaparició després de l'enterrament de la seva dona quan l'Ernest tenia només un dia de vida.

Així, doncs, la seva àvia havia perdut el seu pare als cinc anys, havia perdut el seu marit als trenta anys i havia perdut el seu fill als setanta anys tot heretant un nadó per al qual no tenia ni força física ni força moral.

Però va fer el que havia de fer.

De seguida havia contractat una dona amb prou feines més jove que ella perquè s'ocupés de l'alimentació i de la higiene del nadó. En aquell temps aquesta dona, la Germaine, acabava de perdre el seu marit, no tenia fills i mirava de fugir de l'aïllament més que de guanyar-se un sou. Les dues dones s'entenien bé perquè tenien els mateixos principis... molts principis. Vivien de costat en línies paral·leles. La senyora Morlaisse li havia ofert una de les nombroses habitacions, però la Germaine preferia anar i venir, excepte al començament, quan l'Ernest encara no dormia a la nit, i, de vegades, quan feia mal temps.

Per tant, la Germaine també era vella, una velleixa que s'esforçava per emmascarar amb els maquillatges més moderns. Els coloretts de la Germaine eren, de fet, l'únic indici de modernitat en aquella casa sense aparells, sense màquines, sense televisió. La Germaine es lliurava a una batalla contra els cabells blancs, les arrugues i el greix, però havia abandonat la lluita contra la depressió. Els primers anys, havia envoltat l'Ernest de les úniques paraules que va sentir, però, així que va començar l'escola, la Germaine es va tancar com la seva mes-

tressa. La conversa es reservava a la comunicació estrictament utilitària, i fins i tot aquesta es va fer poc necessària perquè la casa funcionava sola, per costum, per lassitud, en servei mínim reglamentari.

La Germaine anava a comprar i cuinava. Hauria pogut encarregar la compra per telèfon, però no n'hi havia. Una altra senyora, una amiga de la Germaine, també d'edat avançada, feia la neteja. Tota la roba blanca anava a la bugaderia.

La senyora Morlaisse es va asseure, estàtua silenciosa i sorruda. Abans també llegia al costat de l'Ernest. Ara se li cansaven els ulls massa aviat. Sovint, l'Ernest aixecava el cap i s'adonava que l'àvia pesava figues sempre dreta com un fus a la seva butaca. Fins i tot roncava, la qual cosa oferia una mica d'animació sonora per rivalitzar amb el tic-tac dels rellotges. L'Ernest sabia que a l'àvia no li hauria agradat saber que roncava, i no l'hi va comentar mai.

Fos quina fos la profunditat del seu son, s'aixecava d'un salt a les vuit del vespre per escoltar les notícies. La ràdio era un dels primers models que es van fabricar. Sintonitzar France Inter era un

repte tan gran com rebre Ràdio Londres durant la guerra, amb el mateix efecte de sons llunyans i de paràsits propers. La senyora Morlaisse ja no hi sentia bé i el periodista no es veia obligat a repetir tres cops cada notícia com hauria calgut. Això no tenia importància, perquè la senyora Morlaisse no sentia gaire curiositat pel món. De tant en tant una paraula, un nom, un país provocaven una reacció. Si per ventura el periodista deia «Alemanya», ella repetia tot sospirant «Alemanya». L'únic que li importava era engegar la ràdio a les vuit del vespre, com havia fet sempre.

L'Ernest escoltava amb atenció des del principi fins a la fi, com si li haguessin d'anunciar la resposta que buscava. La política, les eleccions, els polítics no li interessaven. Seia pacientment al sofà i aguaitava la Tercera Guerra Mundial, la qual, com les anteriors, s'emportaria de segur un altre Morlaisse.

Els Morlaisse sopen a dos quarts de nou. El menú és sempre el mateix. Sopa. La sopa és fàcil de digerir, fa créixer i garanteix una nit plàcida, sempre que no hi hagi sal ni pebre. La Germaine no venia a la nit. L'Ernest reescalfa la sopa i deixa

els plats a l'aigüera. Després se'n va al llit sense protestar. Un nen necessita dormir. Abans de rentar-se, diu: «Bona nit, àvia, que dormi bé.» I ella mig acluca els ulls en senyal de reconeixença.

Així, els dies de la setmana, l'Ernest es lleva sense empenta però ben preparat, es menja dues torrades amb confitura de taronges amargues que fa una cosina de la Germaine al sud, es beu un got de llet tèbia, es posa la corbata, prepara la cartera i se'n va a l'escola. Torna sempre al migdia, perquè ni la Germaine ni la seva àvia no creuen en els beneficis del menjador escolar. A casa seva, no hi ha llaunes de conserva ni congelats. Els peixos tenen plena possessió del seu cap, les patates surten de la terra, sense passar per cap fàbrica. La senyora Morlaisse té por de la sobredosi de sal, de sucre i de males influències. La Germaine desconfia dels olis dolents, dels fregits, de la carn en mal estat i d'un excés de soroll.

L'Ernest no té texans ni roba esportiva. Dos cops l'any, un sastre ve a casa, pren mides i li fa un vestit de tall neutre, ni del segle passat ni d'aquest. S'assembla més aviat a l'uniforme d'un internat anglès. Aquest sastre li subministra també les ca-

mises, les corbates, els mocadors, la roba interior, els mitjons i un abric.

Aquest guarniment estalvia a l'Ernest els contactes amb els altres infants; de tota manera, els evita, no pas per gust, sinó per prudència. No se'n burlen, d'ell. Hi estan acostumats. És d'un tros lluny el millor de la classe, excepte en expressió escrita quan cal explicar un programa de televisió, les seves últimes vacances o el que va fer el diumenge.

Els diumenges de l'Ernest són encara menys atapeïts que els altres dies de la setmana. Els minuts s'escolen de gota en gota com a través d'un rellotge d'arena humit. La Germaine només ve a preparar i servir el dinar, un àpat de diumenge que consta d'una carn i tres verdures amb composta per postres.

Després de la migdiada, la senyora Morlaisse convoca l'Ernest a la sala, es treu una clau de la pitrera marcida, obre la porta de marqueteria i treu una capsa de porcellana fina dins la qual es troba *la* carta. Tots dos s'asseuen al voltant de la taula plantada sobre un peu amb forma de lleó daurat.

—La llegeixo, àvia? —pregunta l'Ernest.

La senyora Morlaisse treu el full del sobre, el desplega amb precaucions infinites i la mira com si contingués la solució a tots els trencaclosques de l'univers. Només que és il·legible. L'Ernest ho sap, però cada diumenge espera amb més força. Ni ell mateix, tot i ser el millor de la seva classe, no en pot entendre ni el signe més petit. No hi ha ni A, ni B, ni Z, simplement una selva de nusos que criden d'una manera muda. El seu besavi l'havia enviada des d'un poble a prop del front. De tots els secrets d'aquesta casa, aquest era el més gran, o potser el segon més gran. L'Ernest creia que, si continuava essent un alumne excel·lent, un dia descobriria els secrets.